

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoPom/2/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112209456
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lea Stovičková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2012:2112209456.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci starostlivosti o maloletú V. K., nar. XX.X.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, v súčasnosti bytom Fakultná nemocnica Trnava, dieťa rodičov : N. K., nar. X.X.XXXX, bytom C., E. XX, pobytom C., D. XXX a T. K., nar. XX.X.XXXX, bytom C., E. XX, v súčasnosti vo výkone trestu, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, Trnava, Jána Bottu 4, na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní J.. R. V., nar. X.X.XXXX., bytom M. proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 9. mája 2012 č. k. 13 PPOm/1/2012 - 19, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvého stupňa m e n í tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zverením maloletej V. K., nar. XX.X.XXXX do náhradnej osobnej starostlivosti J.. R. V., nar. X.X.XXXX, bytom M. S. XX z a m i e t a.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa uznesením napadnutým odvolaním dočasne zveril J.. R. V., nar. X.X.XXXX, bytom M. S. XX maloletej V. K., nar. XX.X.XXXX, v súčasnosti bytom Fakultná nemocnica Trnava, do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov.

Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 75a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) a ustanovením § 27 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. stotožniac sa so skutkovými a s právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v súlade s ustanovením § 76 ods. 4 O. s. p., ktorému vyhovel. Dospel k záveru, že maloletá sa ocitla bez akejkoľvek starostlivosti. Vychádzal z návrhu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, z ktorého vyplýva, že maloletá sa narodila 18.4.2012 vo Fakultnej nemocnici v Trnave. Obaja rodičia privolili k osvojeniu maloletej, matka 27.4.2012 a otec 30.4.2012. J.. R. V. bola zo zoznamu žiadateľov vybraná ako vhodná náhradná matka, ktorá je netrestaná a zdravotne spôsobilá. Zároveň je aj zamestnaná a prejavila záujem prevziať maloletú do svojej starostlivosti za účelom následného osvojenia.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podala odvolanie J.. R. V. z dôvodu, že maloletú osvojiť nemieni. Dôvodom uviedla, že medzi ňou a maloletou sa nevytvorila citová väzba podľa jej predstáv a ani jej blízke okolie nebolo dostatočne pripravené na príchod maloletej útleho veku. Prezentovala ochotu zabezpečiť maloletej starostlivosť do vydania uznesenia o jej ďalšom umiestnení.

K odvolaniu J.. R. V. sa navrhovateľ predbežného opatrenia do rozhodnutia odvolacieho súdu písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal vec v medziach odvolania, bez pojednávania, pretože nešlo o vec samu a ani o žiaden zo zákon ustanovených prípadov potreby

prejednávania veci na pojednávaní (§ 211 ods. 2 a § 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom konania je nariadenie predbežného opatrenia zverením maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti.

Podľa § 74 ods. 1 O. s. p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Z citovaného ustanovenia § 74 vyplýva, že predbežné opatrenia sú opatreniami dočasnými, ktorými súd upravuje právne pomery účastníkov, nie faktické (musia mať základ v hmotnom práve). Cieľom predbežného opatrenia je umožniť ničím nerušené judikovanie vo veci samej. Nejde o konečnú úpravu a možno ich nariadiť len pokiaľ nie sú dané predpoklady pre rozhodnutie vo veci samej. Je ich možné nariadiť pred začatím konania vo veci samej, a aj po začatí konania v už prebiehajúcom konaní. Predpokladom nariadenia predbežného opatrenia, ktorým sa dočasne upravujú právne pomery účastníkov, je osvedčenie naliehavosti takejto úpravy a osvedčenie nároku vo veci samej. Z uvedeného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie.

Podľa § 75a ods. 1 O. s. p., ak sa ocitne maloleté dieťa bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie alebo priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený, súd bez návrhu alebo na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa osobitných predpisov predbežným opatrením nariadi, aby bolo maloleté dieťa dočasne zverené do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí.

Návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorým je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (§ 6 a 73 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele) musí mať náležitosti podľa § 75 ods. 2. K týmto náležitostiam sa musí uviesť tvrdenie (prípadne aj dôkaz, ktorým môže byť aj spis tohto orgánu, resp. jeho odpis), že maloleté dieťa sa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti alebo jeho život, zdravie alebo priaznivý vývoj je vážne ohrozený alebo narušený. Vo výroku uznesenia sa určí osoba (fyzická osoba alebo zariadenie na výkon rozhodnutia súdu, ktorým je detský domov, detský domov pre maloletých bez sprievodu, krízové stredisko), ktorej sa maloleté dieťa odovzdá.

V danom prípade navrhovateľ návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, doručeným súdu 9.5.2012, navrhol dočasne zveriť maloletú do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov J.. R. V., nar. X.X.XXXX, bytom M. S. XX. Návrh odôvodnil tým, že maloletá sa ocitla bez akejkoľvek starostlivosti. Vychádzal pritom z toho, že obaja rodičia maloletej privolili k jej osvojeniu a u J.. R. V. sú splnené podmienky pre náhradnú rodinnú starostlivosť maloletej. J.. R. V. súhlasila s dočasným zverením maloletej, avšak 18.5.2012 prezentovala zmenu svojho postoja na nesúhlas, ktorú odôvodnila nevytvorením citovej väzby medzi ňou a maloletou podľa jej predstáv a neprijatím maloletej útleho veku jej blízkou rodinou.

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolací súd skúmal či existuje potreba dočasnej ochrany právneho vzťahu náhradnej starostlivosti.

Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä
a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa,
b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. Podľa odseku 2 citovaného

ustanovenia rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „zákon o rodine“) náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

Podľa § 44 ods. 2 zákona o rodine náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím.

Podľa § 44 ods. 3 zákona o rodine náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť.

Podľa § 45 ods. 1 zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že z rodičovského práva výchovy sa vyčleňuje osobná starostlivosť ako čiastkové oprávnenie, ktoré môžu vykonávať aj iné osoby než rodičia. Odobratie dieťaťa rodičom je jedným z najzávažnejších zásahov do ich rodičovských práv, preto ho zákon zveruje len súdu (čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 41 ods. 4 druhá vety Ústavy Slovenskej republiky). Súdne rozhodnutie je v danom prípade konštitutívne. Rodičia sú oprávnení a povinní vykonávať rodičovské práva a povinnosti v takom rozsahu, v akom ich výkon neprislúcha inej fyzickej osobe. Pre zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča je zavedená legislatívna skratka náhradná osobná starostlivosť. Súd by mal pri rozhodovaní dať prednosť príbuznému, ku ktorému má dieťa citový vzťah, v prípade nemožnosti zverenia príbuznému, nastupuje zverenie inej fyzickej osobe. Základným predpokladom zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je, že takéto opatrenie je v záujme dieťaťa, ktorý sa posudzuje objektívne, t. j. správanie rodičov musí byť v rozpore najmä s ustanoveniami § 28, 29 a 30 zákona o rodine. Jedným z práv a povinností rodičov je povinnosť sústavne a dôsledne sa starať o výchovu dieťaťa, jeho zdravie, výživu a všestranný vývoj. Ak rodičia túto starostlivosť zanedbávajú alebo nie sú schopní poskytnúť, v dôsledku čoho je výchova dieťaťa vážne ohrozená, súd môže zveriť dieťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby. Okrem nevyhnutných činností (strava, ošatenie) fyzická osoba, ktorej je dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zabezpečuje aj bežnú lekársku starostlivosť, dohľad nad riadnym plnením povinnej školskej dochádzky a umožňuje návštevy rôznych záujmových krúžkov podľa schopností a nadania dieťaťa a pod. Rodičom nezaniká ich vyživovacia povinnosť voči maloletým deťom, ktorú sú povinní plniť aj naďalej, s platobným miestom fyzickej osoby, ktorej súd maloleté dieťa zveril do náhradnej osobnej, resp. v prípade manželov, do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti.

V danej preskúmvanej veci, odvolací súd, dospel k záveru o neosvedčení potreby dočasnej urýchlenej právnej úpravy vzťahu osobnej náhradnej starostlivosti o maloletú vo veci samej určenej fyzickej osobe J.. R. V.. Súdnú úpravu dočasným spôsobom by odôvodňovala objektívna nemožnosť rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú, ktorá podmienka je splnenou vzhľadom k tomu, že obaja privolil na osvojenie maloletej. Keďže osobnú starostlivosť o maloletú nie sú rodičia objektívne schopní zabezpečiť, existuje potreba zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú náhradným spôsobom. Osoba, ktorej bude maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti však musí so zverením súhlasiť. Súd prvého stupňa správne predpokladal, že J.. R. V. so zverením maloletej súhlasí. Po zmene jej názoru, bolo potrebné zmeniť aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, vychádzajúc z ustanovenia § 47 ods. 2 zákona

o rodine, podľa ktorého súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť (založenú právoplatným rozhodnutím súdu) vždy, ak o to táto osoba požiada.

Odvolací súd podľa § 220 O. s. p. uznesenie súdu prvého stupňa zmenil z dôvodu zmeny skutočností rozhodných v čase nariadenia predbežného opatrenia súdom prvého stupňa, ktoré nie sú splnenými v čase rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 154 ods. 1 O. s. p., ktorý platí aj pre uznesenie v zmysle § 167 ods. 2 O. s. p.).

O práve na náhradu trov odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v rozhodnutí o veci samej v zmysle § 224 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie, podľa § 145 O. s. p., podľa ktorého účastníkovi, ktorému súd prizná náhradu trov konania, prizná aj náhradu trov predbežného opatrenia a zabezpečenia dôkazov.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z .z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.